

**Sveriges
läkarförbund**

Den medicinska professionens organisation

2014-10-30

Gem 2014/0305

Socialdepartementet

PP 47/14

103 33 STOCKHOLM

s.registrator@regeringskansliet.se

s.fs@regeringskansliet.se

Remiss: förslag till ändringar i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763)

Sveriges läkarförbund har fått rubricerade förslag på remiss och lämnar följande synpunkter.

Synpunkter på förslaget

Läkarförbundet avstyrker kraftfullt föreslagna lagändringar i HSL (1982:763) som innebär att nuvarande skyldighet för landstingen att utforma vårdvalssystem inom primärvården tas bort.

Den allvarligaste invändningen är att förslaget sänder negativa men även otydliga signaler om organisatoriska förändringar i primärvården – vilket i sin tur skapar stor oro och osäkerhet bland medarbetare och vårdgivare om vad som gäller på sikt. Vi menar att detta både försvårar och tar fokus från primärvårdens verkliga problem, som i grunden handlar om bemanningen. Läkarförbundets totalundersökning visar att det i dag saknas närmare 1 000 specialistläkare för att klara det uppdrag landstingen gett primärvården. Det saknas ytterligare närmare 500 om riksdagens mål om en specialistläkare per 1 500 invånare ska nås. Bristen tenderar också att fortsätta koncentreras till de platser och landsändar som tidigare haft stora problem.

Primärvården är hälso- och sjukvårdens bas och förutsätter tydliga och långsiktiga spelregler för att kunna hantera sitt över tid allt mer krävande uppdrag. Särskilt viktig är långsiktigheten om man ska kunna komma tillrätta med bemanningskrisen. Olyckligtvis har primärvården till synes blivit en tummelplats för ideologiska markeringar och tvära lappkast efter hur sammansättningen i riksdagen förändras. Husläkarreformen och den återställare som följde omedelbart efter införandet är tydliga exempel på detta. Nu är primärvården i liknande läge igen med regeringens initiativ att ta bort kravet på vårdval i HSL. Enligt vår mening är detta ett högst oansvarigt sätt att hantera en sektor som berör majoriteten av svenska folket och kostar över 40 miljarder kronor per år. Förbundets kritik riktas här inte enbart mot regeringen utan mot samtliga partier med inflytande över sjukvårdspolitiken de senaste decennierna.

En annan stark invändning mot förslaget är att vårdvalsreformen haft en rad positiva effekter på primärvården som nu riskeras. Tillgängligheten i primärvården har överlag förbättrats.

Personalrekryteringen har underlättats på många håll. En majoritet bland befolkningen uppskattar mångfalden vårdgivare och den ökade möjligheten att själv kunna välja vårdcentral. Medarbetarna har också fått fler potentiella arbetsgivare med olika inriktningar och arbetssätt. Likaså har vårdvalet inneburit nya vägar att etablera sig för de som vill driva verksamhet i egen och mer småskalig regi.

Primärvården har kort sagt blivit mer attraktiv både för befolkningen och medarbetarna och därmed stärkt sin ställning i svensk sjukvård. Naturligtvis har vårdvalsreformen haft en del barnsjukdomar. Tillgängligheten har exempelvis gått ut över patientgrupper med de största vårdbehoven på vissa håll. Det finns även tendenser till ojämlikheter i vårdutbudet mellan landsändar och bristande kontinuiteten i patient-läkarrelationen. Men dessa problem hanterar man bäst genom att utveckla och förbättra vårdvalssystemen – inte genom att avveckla dem. De positiva landvinningar som gjorts via vårdvalet bör vi slå vakt om.

Vi är också tveksamma till att det landstingskommunala självstyret sätts i förgrunden som överordnad princip. På vilket sätt kommer detta att gynna primärvården? Landstingen har haft ansvaret för primärvården i mer än 50 år och resultaten är utomordentligt nedslående. Som tidigare nämnts är bristen på läkare närmast akut på många håll i landet. Sverige avsätter också betydligt mindre andel resurser till primärvården än alla andra jämförbara länder, trots otaliga överenskommelser, planer och stimulansmedel till landstingen i syfte att bygga ut basen i svensk hälso- och sjukvård.

Avslutningsvis vill förbundet trycka på fördelarna av LOV som upphandlingsform framför LOU – då förslaget öppnar för landstingen att återigen använda LOU i upphandling av primärvård. Vi menar att LOV i högre utsträckning anpassar upphandlingen till primärvårdens förutsättningar och behov av kontinuitet, inte minst för att avtalen enligt LOU blir snävt tidsbegränsade. Ett annat skäl att föredra LOV är att upphandling enligt LOU oftare leder till att de stora vårdbolagen vinner anbuden och därmed försvårar en etablering av mindre aktörer.

Synpunkter på konsekvensbeskrivning

Läkarförbundet är kritiskt till den obefintliga konsekvensanalysen av förslaget. Det är närmast obegripligt hur man kan hävda att förslaget inte ger några ekonomiska konsekvenser när detta överhuvudtaget inte utretts. Vi ser exempelvis en risk att den föreslagna ändringen kommer att spå på bristen på specialistläkare ytterligare och därmed öka behovet av så kallade hyrläkare och kortare vikariat. Förbundets totalundersökning visar att det i dag finns närmare 900 hyrläkare i omlopp i primärvården. Detta är en helt nödvändig men också kostsam resurs för att primärvården ska kunna erbjuda en sjukvård på rimlig nivå till medborgarna.

Läkarförbundets förslag

Läkarförbundet förslår att regeringen drar tillbaka de föreslagna ändringarna i HSL men också lyfter ut LOV ur den kommande utredningen om vinst i vården. Istället bör regeringen tillsätta en bredare parlamentarisk kommitté med uppdrag att ge förslag till hur vi ska bryta den kräftgång som primärvården befunnit sig i under många år inte minst på bemanningssidan. En central uppgift för kommittén bör vara att se över hur LOV och vårdvalet kan utvecklas för att både bevara de landvinningar som gjorts när det gäller tillgänglighet och valfrihet men också stärka kontinuiteten och jämlikheten i vårdutbudet. Kommittén bör också bedriva sitt arbete i nära dialog med primärvårdens professioner.

Med vänlig hälsning

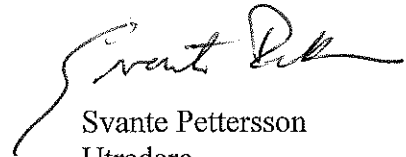
SVERIGES LÄKARFÖRBUND

Avdelningen för Politik och profession

Per Johansson

Avdelnings- och utredningschef

Svante Pettersson

Utredare

